

مصر آمار پناهندگان در خاک خود را ثبت می‌کند... چرا اکنون؟

در اقدامی غافلگیرکننده، مصر اعلام کرد که آمار پناهندگان و مهاجرانی را که در خاک این کشور اقامت دارند، ثبت خواهد کرد و همچنین بر برآورد هزینه‌های اقتصادی میزبانی از آنان تمرکز خواهد کرد. بر اساس داده‌های رسمی، مصر میزبان بیش از ۱۰,۷ میلیون مهاجر و پناهنده از ۶۲ ملیت مختلف است که از خدمات اساسی همچون شهروندان مصری بهره‌مند هستند؛ امری که طبق گفته نظام، بار اقتصادی سنگینی را تحمیل می‌کند.

اما سؤالی که مطرح می‌شود این است: چرا اکنون؟ آیا این اقدامی سیاسی با ابعاد خارجی است؟ یا تلاشی برای دریافت حمایت مالی بین‌المللی بیشتر، تحت پوشش فشارهای اقتصادی؟

با دقت در زمان اتخاذ این تصمیم، درمی‌یابیم که این تصمیم در سایه فشارهای اقتصادی فزاینده‌ای اتخاذ شده که مصر با آن‌ها مواجه است؛ از جمله افزایش بحران‌های معیشتی، کاهش ارزش پوند و بالا رفتن نرخ تورم؛ بنابراین، می‌توان گفت که نظام مصر در تلاش است تا از پرونده پناهندگان به‌عنوان اهرم فشاری بر کشورهای غربی و نهادهای کمک‌کننده استفاده کند، با هدف دریافت حمایت مالی بیشتر، به بهانه تحمل بار پناهندگان.

این شیوه‌ای جدید نیست برای نظام‌هایی که فاقد پروژه‌های واقعی‌اند و بر کمک‌های خارجی به‌عنوان بخش اصلی از سیاست‌های اقتصادی خود تکیه دارند و این همان کاری است که نظام مصر امروز انجام می‌دهد؛ تلاش برای تصویرسازی از خود به‌عنوان کشوری که باری جهانی را به دوش می‌کشد و برای ادامه ارائه خدمات به این پناهندگان و مهاجران به تأمین مالی بین‌المللی نیاز دارد.

انتخاب این زمان خاص برای سرشماری پناهندگان و مهاجران، پرسش‌های زیادی را درباره ارتباط آن با برخی ترتیبات سیاسی برمی‌انگیزد، به‌ویژه در سایه موارد زیر:

اول: فشارهای غربی برای متوقف‌سازی مهاجرت به اروپا

اروپا با بحران فزاینده‌ای در زمینه مهاجرت مواجه است و فشارهای زیادی بر کشورهای گذر از جمله مصر اعمال کرده تا مانع از سرازیر شدن پناهندگان به سواحلش شود. گزارش‌هایی وجود دارد که از توافقات پنهانی میان نظام مصر و کشورهای اروپایی حکایت دارد؛ توافقاتی که در آن این کشورها حمایت مالی در ازای تشدید نظارت بر پناهندگان و جلوگیری از خروج آنان به سوی اروپا پیشنهاد می‌دهند.

دوم: اجرای برنامه صندوق بین‌المللی پول

مصر تحت شرایط سخت صندوق بین‌المللی پول قرار دارد؛ شرایطی که این کشور را وادار به اجرای سیاست‌های ریاضتی و حذف یارانه از خدمات اساسی کرده است. تلاش برای نمایش پناهندگان به‌عنوان باری اقتصادی، می‌تواند بهانه‌ای جدید برای افزایش قیمت‌ها و کاهش هزینه‌های عمومی تحت عنوان اینکه کمک‌ها به پناهندگان اختصاص یافته نه به مردم مصر، باشد.

سوم: تلاش برای فرار از فشار داخلی

نظام مصر با خشم فزاینده مردمی به‌دلیل وضعیت وخیم اقتصادی روبه‌روست. نمایش پناهندگان به‌عنوان دلیل اصلی بحران اقتصادی، می‌تواند تلاشی برای منحرف کردن توجه مردم مصر از ناکامی نظام در مدیریت منابع و تحقق توسعه واقعی باشد؛ هرچند که تلاشی آشکار و شکست‌خورده است.

آیا سرشماری پناهندگان مقدمه‌ای برای سیاست‌های محدودکننده آتی است؟

نمی‌توان نادیده گرفت که این اقدام ممکن است مقدمه‌ای برای سلسله‌ای از اقدامات سرکوب‌گرایانه علیه پناهندگان باشد، از جمله:

- اعمال محدودیت بر صدور اقامت‌ها و ویزاها که بسیاری را وادار به کار غیرقانونی و افزایش رنج‌شان می‌کند.
- تشدید محدودیت‌های امنیتی و امکان اخراج اجباری برخی از آنان در صورتی که منافع سیاسی آن را اقتضا کند.
- استفاده از این پرونده به‌عنوان ابزاری برای چانه‌زنی با قدرت‌های بزرگ، به‌گونه‌ای که پناهندگان تنها وسیله‌ای برای تحقق منافع سیاسی شوند.

چگونه باید به مسئله پناهندگان نگرست؟

مسئله پناهندگان نباید ابزار معامله سیاسی یا وسیله‌ای برای باج‌گیری اقتصادی باشد؛ چراکه مهاجران، برادران ما در عقیده‌اند و نباید میان آن‌ها و مردم مصر تفاوتی گذاشته شود، بلکه حتی نباید آنان را در مصر پناهنده به شمار آورد. بلکه بر همه واجب است که آن‌ها را در آغوش گیرند و از آنان حمایت کنند، نه اینکه از ایشان برای تحقق منافع دنیوی سوءاستفاده کنند.

راه‌حل واقعی این مشکل نه از طریق اقدامات بوروکراتیک توخالی حاصل می‌شود و نه از طریق استفاده از پناهندگان به‌عنوان ابزار گدایی سیاسی، بلکه راه‌حل در اجرای اسلام با نظام جامع آن در تمام ابعاد زندگی، به‌ویژه در حوزه حکومت و اقتصاد، در سایه خلافت راشد‌ای است که امت اسلامی را متحد می‌سازد، سیادت سیاسی و اقتصادی را به آن بازمی‌گرداند، مرزها را از میان برمی‌دارد و برای همه شهروندانش حق کفالت و حمایت را تضمین می‌کند.

در سایه اسلام و دولت آن، دیگر مرزی میان سرزمین‌های مسلمانان نخواهد بود و پناهنده آواره‌ای که در جست‌وجوی لقمه‌ای نان سرگردان باشد، وجود نخواهد داشت؛ چراکه ثروت‌های امت طبق عدالت اسلام اداره خواهد شد و بر اساس احکامی توزیع می‌گردد که تضمین‌کننده تقسیم عادلانه و برپای اقتصادی قوی و مستقل از سلطه غرب است.

سرشماری پناهندگان در مصر اقدامی بی‌طرفانه نیست و هدف آن رسیدگی به وضعیت انسانی این مهاجران نیست، بلکه بخشی از سیاست‌های نظامی است که بر گدایی و وابستگی به غرب بنا شده و بار دیگر تأکید می‌کند که این نظام نه خادم منافع امت، بلکه خادم نیروهای غربی است که سیاست‌های اقتصادی و امنیتی را بر آن دیکته می‌کنند.

اگر این نظام ادعا دارد که پناهندگان عامل بحران اقتصادی‌اند، پس باید برای مردم توضیح دهد میلیاردهایی که از وام‌ها و کمک‌ها دریافت کرده، کجا رفته است؟! و چرا با وجود تمام این حمایت‌ها، اقتصاد مصر همچنان در رنج به‌سر می‌برد؟!

در واقع، این نظام است که مشکل اصلی به شمار می‌رود، نه پناهندگان؛ و راه‌حل ریشه‌ای، چیزی نیست جز برچیدن این نظام و برپایی دولت اسلام که با عدالت حکم می‌راند و کرامت را برای همه مسلمانان محقق می‌سازد.

امید ما به مخلصان از سربازان کنانه است؛ باشد که یکی از آنان، مانند آن وشق «یوزپلنگ درنده» باشد که از خشم، دشمن غاصب و سربازانش را درید. چه کسی از شما، ای مخلصان، همان وشق حق‌طلب خواهد بود که پرچم رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم را بر دوش می‌گیرد و فریاد برآورد: من برای اهل غزه‌ام، برای اقصی‌ام، برای حرمت‌های اسلام! و یاران خود را گرد آورد و این نظام و این مرزها را برکنند و آن‌ها را به اسلام بازگرداند؛ خلافتی بر منهج نبوت؟

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِيبُوا لِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ» «ای کسانی که ایمان آورده‌اید! دعوت‌الله سبحانه‌وتعالی و رسول‌الله صلی‌الله‌علیه‌وسلم را، چون شما را به چیزی می‌خوانند که به شما حیات می‌بخشد، اجابت کنید و بدانید که الله سبحانه‌وتعالی میان انسان و دلش حائل می‌شود و این که به‌سوی او محشور می‌شوید».

برگرفته از شماره ۵۴۴ جریده الرابیه

